

Білоцерківський національний аграрний університет

Екологічний факультет

Кафедра безпеки життєдіяльності

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ І ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»</p> <p style="text-align: center;">Галузь знань – D Бізнес, адміністрування та право Спеціальність –D3 Менеджмент Освітня програма – Менеджмент</p>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми	вибірковий
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	5
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача	<p>Бабань Вікторія Петрівна Посада: доцент кафедри безпеки життєдіяльності Науковий ступінь: кандидат сільськогосподарських наук Робоче місце: навчальний корпус № 9 (вул. Героїв Чорнобиля 3А), 528 аудиторія (кафедра безпеки життєдіяльності) Е-mail: viktoriya_baban@ukr.net Зв'язок з викладачем: +380974364220</p>
Опис дисципліни	<p>Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності і цивільний захист» є вибіркоким компонентом освітньої програми «Менеджмент», оскільки людина, її життя, здоров'я та безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а одними із основних принципів державної політики є пріоритет і захист життя, здоров'я працівників, повна відповідальність роботодавця за створення безпечних та нешкідливих умов праці. Питання щодо забезпечення професійної безпеки, охорони здоров'я працівників, пожежної, техногенної безпеки, захисту від надзвичайних ситуацій є невід'ємною складовою діяльності суб'єктів господарювання та входять до посадових обов'язків керівників і спеціалістів.</p> <p>Під час вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності і цивільний захист» студенти повинні здобути необхідні знання стосовно організації, управління та забезпечення безпеки професійної діяльності, пожежної і техногенної безпеки, захисту від надзвичайних ситуацій та навчитись ідентифікувати джерела небезпеки і шкідливі й небезпечні</p>

	чинники, оцінювати ризики їх впливу, розробляти та впроваджувати заходи щодо забезпечення та підвищення рівня професійної безпеки, охорони здоров'я працівників, пожежної, техногенної безпеки, захисту працівників, населення, територій, майна, навколишнього середовища від надзвичайних ситуацій.
Передумови для вивчення дисципліни	Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності і цивільний захист» використовує здобуті знання під час вивчення таких дисциплін як «Соціологія», «Правознавство» та інших дисциплін освітнього рівня бакалавр за спеціальністю «Менеджмент».
Мета вивчення дисципліни	Мета вивчення дисципліни – сформувати систему компетентностей, що забезпечать здатність майбутнього керівника розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми щодо питань управління професійною безпекою, охороною здоров'я працівників, пожежною і техногенною безпекою, забезпечення безпечної життєдіяльності та захисту населення, територій, майна, навколишнього середовища від надзвичайних ситуацій у межах своєї компетенції на посаді.
Формат дисципліни	Для <i>денної форми</i> навчання дисципліна викладається в очному форматі із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальні графіки, дистанційне навчання) можуть використовуватись платформи Moodle, ZOOM. Формат проведення дисципліни є змішаним: поєднання традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання. Для <i>заочної форми</i> навчання дисципліна викладається у форматі поєднання самостійної роботи студента та сесійних занять. Основний обсяг матеріалу студенти опрацьовують самостійно за наданими методичними рекомендаціями, підручниками та електронними ресурсами. Під час навчальних сесій проводяться установчі лекції, практичні та консультаційні заняття, де розглядаються ключові теми курсу та виконуються завдання прикладного характеру. Для підтримки навчального процесу активно застосовуються електронні освітні платформи (Moodle, ZOOM тощо), що забезпечує можливість дистанційних консультацій, перевірки індивідуальних завдань.
Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності D3 Менеджмент	ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. СК 06. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення. СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.
Очікувані результати навчання	ПРН 01. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ПРН 04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації. ПРН 15. Демонструвати повагу до різноманітності та міжкультурності, здатність ухвалювати рішення та діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів),

	дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Структура курсу	<p><i>Змістовий модуль 1. Основи безпеки життєдіяльності людини</i></p> <p>Тема 1.1. Безпека людини в життєвому середовищі. Професійна, пожежна, техногенна та екологічна безпека. Соціальна та екологічна відповідальність. Ідентифікація джерел небезпеки та оцінка ризиків їх прояву. Формування культури безпеки життєдіяльності населення та ведення здорового способу життя.</p> <p>Тема 1.2. Небезпеки середовища життєдіяльності людини та оцінка впливу на життєдіяльність населення та об'єкти економічної діяльності. Безпека життєдіяльності в умовах воєнного стану.</p> <p><i>Змістовий модуль 2. Безпека професійної діяльності, охорона здоров'я працівників та соціальна відповідальність роботодавців</i></p> <p>Тема 2.1. Управління професійною безпекою та охороною здоров'я працівників. Державний нагляд, громадський контроль та аудит за охороною здоров'я працівників та безпекою праці. Економічне стимулювання та фінансування охорони праці.</p> <p>Тема 2.2. Правове регулювання безпеки професійної діяльності, охорони здоров'я працівників та соціальна відповідальність роботодавців. Соціальне страхування працівників від нещасних випадків та захворювань.</p> <p>Тема 2.3. Гігієна праці, охорона здоров'я працівників та запобігання професійним захворюванням. Облік та звітність стану умов праці.</p> <p><i>Змістовий модуль 3. Пожежна та техногенна безпека і цивільний захист</i></p> <p>Тема 3.1. Пожежна та техногенна безпека. Ідентифікація та декларування об'єктів підвищеної небезпеки. Прогнозування, локалізація та ліквідація аварій. Фінансування заходів щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки.</p> <p>Тема 3.2. Організація та фінансування цивільного захисту суб'єкта господарювання. Захист населення, територій, майна, навколишнього середовища від надзвичайних ситуацій та в умовах воєнного стану.</p>
Методи навчання	<p>Методи навчання ґрунтуються на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу, посилення творчої спрямованості у формі комбінації лекцій, практичних занять, самостійної роботи з використанням елементів дистанційного навчання, в тому числі в системі Moodle.</p> <p>Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point. Широко використовується метод проблемного викладення, дискусійне обговорення проблемних питань. Практичні заняття проводяться у вигляді практикумів з виконанням індивідуальних та групових завдань, моделюванням ситуацій та круглих столів.</p>
Політика	<p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями, а виявлення ознак академічної недоброчесності (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для їх незарахування викладачем. Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті розміщене на сайті університету https://surl.li/jzwpwe</p> <p>Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідуватимуть усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p>

	<p>Відпрацювання пропущених занять буде згідно графіку консультацій викладача. За наявності об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватись термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність.</p> <p>Політика щодо оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеній на платформі Moodle Білоцерківського НАУ.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник. / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: Каравела, 2021. 268 с. 2. Русакова Т. І., Золотько О. В., Долженкова О. В., Левицька О. Г., Войтенко Ю. В. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: навч. посібник. Дніпро: ПП Вахмістров О.Є., 2022. 148 с. 3. Основи охорони праці : підручник / О.І. Запорожець та ін.; 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 264 с. 4. Основи професійної безпеки та здоров'я людини: підручник / В. В. Березуцький та ін. Харків: НТУ ХПІ, 2018. 553 с. 5. Запорожець О. І., Михайлюк В. О., Халмуратов Б. Д., Русаловський А. В., Кулалаєва Н. В. Цивільний захист: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2020. 264 с. 6. Voinalovych O., Marchyshyna Ye. Occupational Safety and Health in Agriculture: Educational manual. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 424 с. 7. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text. 8. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text). 9. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971. № 322-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text <p style="text-align: center;">Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безпека людини у сучасних умовах: монографія / В. В. Березуцький та ін. Харків: ФОП Мезіна В.В., 2018. 208 с. 2. Войналович О. В., Марчишина Є. І., Білько Т. О. Охорона праці у сільському господарстві: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 691 с. 3. Безпека життєдіяльності: підручник / О. І. Запорожець та ін.; 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 448 с. 4. Березуцький В. В. Ризик-менеджмент використання обладнання та технологій: навч. посібник. Харків : ФОП Панов А.М. 2020. 424 с. 5. Зеркалов Д. В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посібник. Київ : Основа, 2016. 267 с. 6. Охорона праці та цивільний захист: підручник / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська; за ред. О. Г. Левченка. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 472 с. 7. Assessment of the radiation safety of the rural population of the Central forest-steppe of Ukraine in the remote period after the Chernobyl catastrophe / V. Herasymenko, I. Pertsovyi, O. Rozputnyi // Proceedings of the 2nd Annual Conference «Technology transfer: fundamental principles and innovative technical solutions». Tallinn, 2018. P. 30-33.

8. Guideline for OSH practice within the Agriculture sector. Borisova E. at al. Bucharest: Romtens Foundation, 2018. 65 p.

Інформаційні ресурси Internet

Для підготовки до занять з метою більш повного засвоєння дисципліни студенти можуть користуватися електронними сайтами:

1. Репозитарій Білоцерківського НАУ : веб-сайт. URL: <http://rep.btsau.edu.ua>
2. Законодавство на сайті Верховної Ради України: веб-сайт. URL: <https://rada.gov.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Державна служба України з питань праці: веб-сайт. URL: <http://dsp.gov.ua>
5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій: веб-сайт. URL: <https://www.dsns.gov.ua>
6. Федерація профспілок України: веб-сайт. URL: <http://www.fpsu.org.ua>;
7. International Labour Organization (Міжнародна організація праці) : веб-сайт. URL: <https://www.ilo.org>
8. European Agency for Safety and Health at Work : веб-сайт. URL: <https://osha.europa.eu/en>
9. EU Civil Protection and Humanitarian Aid : веб-сайт. URL: https://ec.europa.eu/echo/index_en